

Til Finansdepartementet

Hamar, 08.04.2025

Deres ref.: 25/414

Vår ref.: 509.213/19/2025/LG

## **Høringsuttalelse – forslag om endring av merverdiforskriften ved avgrensning av området for redusert merverdiavgift for vann og avløp fra 25 til 15 prosent**

---

Norsk Vann er en landsdekkende interesseorganisasjon for vann- og avløpssektoren, og organiserer over 370 kommuner og interkommunale selskaper som står for over 95 % av vann- og avløpstjenestene i Norge.

Vi viser til departementets høringsbrev av 25. februar 2025 med tilhørende høringsnotat «avgrensning av området for redusert merverdiavgiftssats for vann og avløp fra 25 til 15 pst.». Flere av våre medlemmer har gitt oss innspill til høringen.

Som interesseorganisasjon for vann- og avløpsvirksomhetene i den norske vannbransjen, vil Norsk Vann gi følgende innspill til høringsforslaget:

### **Generelle kommentarer**

Norsk Vann støtter regjeringens beslutning om og intensjonen bak å innføre redusert merverdiavgiftssats på vann- og avløpstjenester. Det er positivt med tiltak som kan redusere den økonomiske belastningen for husholdningene i en tid hvor det generelle kostnadsnivået i samfunnet har økt på grunnleggende varer og tjenester som strøm, matvarer og lånerenter. I tillegg er det forventet betydelige økninger av vann- og avløpsgebyrene i årene fremover på grunn av nødvendige tiltak på vann- og avløpsanlegg.

Vi ser flere utfordringer knyttet til den foreslåtte avgrensningen og den praktiske gjennomførbarheten av denne. Det er viktig at avgrensningen av området for redusert merverdiavgift blir tydelig utformet og at oppfølgingen av ordningen ikke medfører behov for bruk av flere ressurser for kommunene, inkludert endring av fagsystemer, eller nødvendiggjør endringer på vann- og avløpsnettet for mottakerne av vann- og avløpstjenester. Vi ser i likhet med flere av våre medlemmer at det er behov for noen nærmere avklaringer av de foreslåtte bestemmelsene i merverdiavgiftsforskriften. Hvilke avklaringer og eventuelle endringer det gjelder, fremkommer i punktene nedenfor. Avklaringene bør komme frem i forskriften selv, ikke i forarbeider eller kommentarer.

Norsk Vann støtter departementets vurdering om at det er hensiktsmessig å ta utgangspunkt i gjeldende begrepsbruk og rettslige reguleringer ved avgrensning av «vann fra vannverk» og «avløpstjenester» i ny bestemmelse § 5-12 i merverdiavgiftsloven. Likevel mener vi det er noen utfordringer med de foreslåtte avgrensningene. Disse kommer frem under kommentarene nedenfor til enkeltpunkter i høringsnotatet.

### **Norsk Vann BA**

Vangsvegen 143, NO-2321 Hamar Telefon: +47 62 55 30 30 E-post: post@norskvann.no  
Internett: www.norskvann.no Organisasjonsnummer: NO 986 273 026 MVA Bankgirokonto: 7162 05 19876

## Vann fra vannverk

### Drikkevann - differensiering av merverdiavgiftssats etter bruksområde?

Slik vi forstår forslaget, skal redusert merverdiavgift for vann fra vannverk kun gjelde for «drikkevann». Med «drikkevann» vises det i forslaget til merverdiavgiftsforskriften § 5-12-1 til definisjonen i drikkevannsforskriften § 3 bokstav b. Denne henvisningen sammen med departementets formulering i høringsnotatet punkt 4.2.3, har av flere blitt lest som at det er et krav om differensiering av merverdiavgiftssatsen til abonnentene etter hva abonnentene konkret bruker vannet til. Norsk Vann forstår det imidlertid slik at departementet med den nedenfor siterte formuleringen mener at det som faller utenfor og skal ha ordinær mva-sats er tilfeller hvor det *både* leveres vann med en annen kvalitet enn drikkevann og til andre formål enn det som inngår i definisjonen av drikkevann, og ikke *eller* levering til andre formål.

*Fra punkt 4.2.3 i høringsnotatet:*

*«Departementet foreslår at det bare er drikkevann levert via vannforsyningssystem som skal omfattes. Dette innebærer at omsetning og uttak av vann fra vannforsyningssystem med en annen kvalitet og til andre formål enn det som inngår i definisjonen av drikkevann, ikke vil omfattes av merverdiavgiftsloven § 5-12.»*

Vi har fått innspill fra flere av våre medlemmer som viser til følgende konsekvenser av motsatt forståelse:

Det vil være tilnærmet umulig for kommunene å følge opp en slik differensiering i praksis, i alle fall på en nøyaktig måte og uten mye merarbeid. Det vil kreve en oppdatering av kommunenes eiendomsregistre med en vurdering av hvilken sats den enkelte eiendom eller de ulike delene av eiendommene ved kombinasjonseiendommer, skal ha. For eksempel vil en bensinstasjon med vaskehall bli fakturert for 15% mva for vann til spiserom og 25% mva for vann til vaskehallen. Dette vil medføre urimelig mye merarbeid for kommunene, ikke bare ved innføring av redusert mva-sats, men kontinuerlig. Det må alltid vurderes hvilken mva-sats en abonnent skal ha på det vannet vedkommende mottar. Og når kommunene har vurdert, har de i praksis ikke mulighet for å kontrollere eller registrere abonnentenes konkrete bruk av levert vann.

For kombinasjonseiendommer og bygninger i kommuner hvor gebyrene faktureres etter målt forbruk, ville det være behov for installering av flere vannmålere for å kunne skille mellom vannforbruk til formål med ulik mva-sats. Etterinstallering av en vannmåler kan i seg selv by på praktiske utfordringer i noen tilfeller, og når de skal installeres for å skille mellom hva vannet brukes til, kan det for noen eiendommer være nødvendig med ombygging av deler det interne ledningsnett. Et skille på mva-sats etter formålet med vannbruken vil etter vårt syn være mot intensjonen med den vedtatte endringen i mva-satsen. Hensikten er å lette kostnadsbyrden for innbyggerne, og ikke å gjøre det mer kostbart for dem eller mer administrativt krevende for kommunene.

Videre er det slik at kommunene, med få unntak, bare leverer én type vannkvalitet i sine forsyningsnett; drikkevannskvalitet. Unntak kan tenkes dersom kommunen har etablert egne ledninger og et forsyningssystem kun for et særskilt formål som for eksempel råvann til jordbruk. Men dette er lite praktisk. Egne vanningsanlegg til jordbruk er gjerne private. Det finnes per i dag ingen måleinnretninger som kan skille mellom vann brukt til husholdning eller til ulike næringsformål.

Kommuner vil måtte fakturere med flere merverdiavgiftssatser på samme eiendom. Kommunenes fagsystemer for fakturering og registrering av vannforbruk er ikke satt opp for å håndtere flere mva-satser for samme vare eller ulike mva-satser på samme eiendom. En differensiering medfører derfor behov for systemutvikling og/eller gjentatt bistand fra systemleverandør(er).

Kommunene forventer at en differensiering etter forbruksformål vil medføre økt mengde henvendelser med spørsmål til fakturaene og klager. Dersom det skal differensieres, må det utarbeides en veileder eller forskriftsbestemmelser om hvordan kommunene skal håndtere eventuelle klager på valg av sats.

Det fremkommer ikke i høringsnotatet om det er vurdert om installering av flere vannmålere og generelt merarbeid på grunn av en eventuell differensiering av mva-sats anses å være «nødvendig kostnad» for å levere drikkevann som kan dekkes via selvkostmidler eller ikke.

Norsk Vann mener at det må komme tydelig frem i forskriften at det er formålet med vannet som leveres og ikke formålet med bruken som er avgjørende for om det anses som drikkevann som omfattes av redusert mva-sats.

### Vannforsyningssystem

Norsk Vann støtter at det ikke vises til vass- og avløpsanleggslova i avgrensningen av vannforsyningssystem, slik at unntakene der for mindre vass- og avløpsanlegg ikke gjelder etter merverdiavgiftsloven § 5-12.

Flere kommuner leverer drikkevann til eller mottar drikkevann fra en annen kommune. Mottakskommunene har som regel ikke egne vannverk. I høringsnotatet s. 9, 2. og 3. avsnitt omtales levering av vann fra *et vannforsyningssystem til et annet vannforsyningssystem og levering via mellomledd* og i hvilke tilfeller disse vil være omfattet av redusert merverdiavgiftssats. Vi forstår høringsnotatet slik at levering til og levering fra et kommunalt nett til en annen kommunes nett er å anse som levering til/fra et annet vannforsyningssystem og vil derfor som hovedregel omfattes av redusert mva-sats. Dette er imidlertid uklart. Det må komme klart frem i regelverket at distribusjon av vann mellom kommuner omfattes av redusert mva-sats.

### Vannmålere

Vi støtter vurderingen av at vederlag for leie av vannmåler som dekkes som en del av vann fra vannverk og avløpstjenester, omfattes av redusert sats når tilbyderen eier og dekker kjøp og/eller installasjon av måleren. Og at dette skal gjelde uavhengig av om leien er skilt ut som eget gebyr eller integrert som en del av fastbeløpet hvor kommunen har delt årsgebyret i en forbruksdel og en fast del.

### Slokkevann

Norsk Vann støtter at krav til slokkevannskapitet eller drikkevann som blir brukt til slokkevann som det ikke tas særskilt gebyr for, skal omfattes av lav merverdiavgiftssats. Det ville i praksis vært veldig utfordrende å skille mellom drikkevann som brukes eller skal brukes til slokkevann. Vi viser til momentene under punktet over om eventuell differensiering av vann levert til ulike formål.

### Forholdet til redusert sats for næringsmidler

Vi støtter forslaget til endring av merverdiavgiftsforskriften § 5-2-2 fjerde ledd.

### Levering av vann fra tanker e.l. i beredskapssituasjoner

Beredskap er en viktig del av ansvaret til eier av et vannforsyningssystem som leverer drikkevann til abonnenter. Det er positivt at levering av vann fra vanntanker eller lignende i beredskapssituasjoner anses som en integrert del av det å levere vann fra et vannforsyningssystem og fra et vannverk, og at det ikke må skilles ut som en egen leveranse, og eventuelt med ordinær mva-sats.

### Avløpstjenester

#### Differensiering av mva-sats etter type avløpsvann?

Norsk Vann mener at det ikke bør differensieres mva-sats etter type avløpsvann som går til kommunens avløpsnett og -anlegg. Flere av momentene fra vurderingen over vedrørende eventuelle ulike mva-satser for drikkevann etter formål med bruken, gjør seg gjeldende også for avløp. Det gjelder fagsystemene, merarbeid med oppdatering og ajourholding av registre, utfordringer med å skille ulike avløpstyper fra hverandre og dermed hvem som skal ha hvilken mva-sats.

### Slam

Norsk Vann støtter at tømning av slamavskillere med videre omfattes, slik at boliger med forskjellige avløpsløsninger blir omfattet på like vilkår.

Vi har mottatt spørsmål fra leverandør om kostnader til blant annet etablering av minirensanlegg vil være omfattet av redusert merverdiavgiftssats, om det kan sidestilles med tilknytningsgebyr til offentlig anlegg. Videre om service på separate anlegg og tømning/henting av slam fra minirensanlegg med tørrslamlager (krever ikke tømning med sugebil), vil omfattes. Dette kan med fordel avklares i en merknad eller veileder til forskriften hvis noe slikt er tenkt utarbeidet. Eventuelt i et rundskriv.

### Ikrafttredelsestidspunkt

Departementet foreslår 1.5.25 som ikrafttredelsestidspunkt, men ber samtidig om innspill til dette, og til mulige overgangsordninger som kan gjøre innføringen mindre administrativt krevende.

Med et par unntak, er tilbakemeldingen fra kommunene at iverksettelse 01.05.25 vil være svært utfordrende. Dette fordi det nå vil bli meget kort tid fra avgrensningen av hva som skal omfattes av merverdiavgiftsloven § 5-12 blir klart til iverksettelse i tillegg til at 01.05.25 vil være midt i en termin for mange kommuner, noe som skaper ekstra merarbeid. Det krever for de fleste kommunene særskilte tiltak og tilpasninger i fagsystemene for å kunne fakturere med endret mva-sats midt i en termin eller midt i et år. Siden mange kommuner bruker det samme fagsystemet, vil de ha behov for bistand fra den samme systemleverandøren.

Enkelte kommuner gir uttrykk for at det er teknisk og praktisk mulig å gjennomføre endringen f.o.m. 01.05.25 med en overgangsordning som foreslått. De fleste kommunene har imidlertid behov for konsulentbistand fra den samme programleverandøren (Norkart). Den faktiske gjennomføringen kan derfor bli forsinket, dersom programleverandøren ikke har kapasitet til å bistå alle tidsnok til å rekke gjennomføring f.o.m. 01.05.2025. En forsinket iverksettelse til etter ikrafttredelsesdatoen vil sannsynligvis medføre merarbeid med avregning i ettertid.

Norsk Vann anbefaler 1.7.2025 som iverksettelsesdato. Også oppstart 1.7.2025 vil medføre administrativt merarbeid for kommunene og behov for bistand fra systemleverandør, og dermed medføre ekstra kostnader. Men 1.7.2025 er ordinær termin for langt flere kommuner enn 1.5., det i seg selv letter gjennomføringen noe og det blir bedre tid til at systemleverandøren kan bistå flere i forkant av iverksettelsen slik at det blir mindre behov for korrigeringer i etterkant. Dermed blir merkostnadene ved oppstart av endringen noe lavere enn ved iverksettelse 1.5.2025. Dette vil komme innbyggerne til gode, siden merkostnader vil bli lagt på gebyrene til innbyggerne. To måneder senere vil neppe bety store beløp for den enkelte abonnenten. De fleste kommunene som har gitt innspill til oss mener at iverksettelse 1.1.2026 vil være det minst krevende og mest kostnadseffektive for kommunene. Innføring i forbindelse med et årsskifte vil være enklere for kommunene å administrere og dermed økonomisk besparende. Men vi ser at oppstart 1.7.2025 bedre vil følge opp intensjonen bak innføringen av redusert merverdiavgiftssats for vann- og avløpstjenester og bedre imøtekomme de forventningene som er skapt hos innbyggerne om at merverdiavgiftssatsen skal bli lavere i 2025. Derfor anbefaler vi 1.7.2025 som ikrafttredelsestidspunkt.

### Overgangsordning

Dersom ikrafttredelsestidspunktet blir i løpet av et regnskapsår og ikke ved et årsskifte, vil det være hensiktsmessig og nødvendig med en overgangsordning som innebærer at det ikke er nødvendig med en egen vannmåleravlesning i forbindelse med innføringen. Kommuner med fakturering basert på målt forbruk vil ikke ha mulighet til å iverksette endring 01.05.25 uten en slik overgangsordning. Dette fordi det da må foretas et vannmåleroppgjør i forbindelse med endringen. Norsk Vann støtter den foreslåtte overgangsordningen hvor avgiftsgrunnlaget i innføringsåret fordeles forholdsmessig etter andelen av året med redusert sats og ordinær sats.

### Avslutningsvis

Vi takker for muligheten til å gi innspill og ser frem til iverksettelsen av redusert merverdiavgiftssats for vann- og avløpstjenester.

Vi håper departementet kan ta hensyn til denne tilbakemeldingen på vegne av vann- og avløpssektoren i det endelige arbeidet med utformingen av regelverket for avgrensning av området for redusert merverdiavgiftssats for vann og avløp.

Med hilsen  
Norsk Vann BA

---

Ragnhild Aalstad  
Direktør

---

Line Gulbrandsen  
Juridisk Rådgiver